

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Запорізький національний технічний університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання курсових робіт та проектів
студентів спеціальності 035.04 «Філологія (германські мови та
літератури (переклад включно)»
всіх форм навчання

2018

Методичні вказівки до оформлення та написання курсових робіт та проектів для студентів спеціальності 035.04 «Філологія (германські мови та літератури (переклад включно))» усіх форм навчання / укл.: Н. В. Лазебна. Запоріжжя: ЗНТУ, 2018. 37 с.

Укладач: Н.В. Лазебна, к.філол.н., доц.

Рецензент: А. Б. Підгорна, к.філол.н., доц.

Відповідальний
за випуск: Н.В. Лазебна, к.філол.н., доц.

Затверджено
на засіданні кафедри
“Теорії і практики перекладу”
Протокол № 2
від “11” вересня 2018

Рекомендовано до видання
НМК Гуманітарного факультету
Протокол № 2
від «20» вересня 2018

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Загальні вимоги до оформлення курсової роботи.....	5
2. Правила оформлення КР і КП	
2.1. Загальні вимоги.....	7
2.2 Нумерація розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів.....	8
2.3 Ілюстрації.....	9
2.4 Таблиці.....	10
2.5 Переліки.....	11
2.6 Примітки.....	12
2.7 Виноски.....	12
2.8 Посилання.....	12
2.9 Перелік умовних скорочень	13
3. Загальні вимоги до змістового наповнення курсової роботи (проекту).....	13
3.1 Вступ (актуальність дослідження, мета і завдання, опис об'єкта і предмета, методи дослідження).....	13
3.2 Методи та методологія дослідження.....	15
3.3 Вступ (наукова новизна, теоретична та практична значимість.....	23
4. Практична частина КР і КП.....	24
5. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел.....	28
Додаток А Приклад оформлення титульного листа до КР і КП.....	33
Додаток Б Оформлення змісту.....	34
Додаток В Подання розділів та підрозділів у роботі.....	35
Додаток Г Подання графічного матеріалу.....	36
Додаток Ж Приклад оформлення глосарію до курсового проекту.....	37

ВСТУП

Курсові роботи та проекти (КР і КП) є основними кваліфікаційними науковими роботами, що виконуються студентами індивідуально під час їх навчання в університеті. Основною **метою** курсової роботи (проекту) є у систематизація, впорядкування, розширення теоретичних знань, а також практичне закріплення цих знань. Залучення наукових методів дослідження, опрацювання релевантних джерел із певної проблематики полегшує завдання наукового обґрунтування результатів власних досліджень.

Завдання курсових робіт і проектів:

- поглибити знання студентів в певній галузі;
- стимулювати індивідуальну роботу студентів із теоретичними джерелами, відбирати фахові джерела із певної тематики;
- впорядкувати пошукові навички студентів необхідних джерел, матеріалів різних форматів (електронного, текстового і т.ін.);
- сприяти чіткому письмовому та усному науковому викладу набутих практичних та теоретичних знань студентів;
- узгодити теоретичні та практичні знання та навички студентів в процесі підбору релевантних теоретичних джерел та практичного матеріалу із обраної тематики.

Першочерговими навичками студентів, здобутими в процесі виконання КР або КП є: вибір актуальної теми наукового дослідження, здатність обґрунтувати мету і завдання дослідження, його об'єкт і предмет, влучно застосувати релевантні методи дослідження, визначити наукову новизну, теоретичну та практичну значимість певного наукового проекту. Вважаємо за необхідне зазначити, що розвиток науково-креативного потенціалу студентів-філологів є необхідним кроком у підготовці високо кваліфікаційних перекладачів, які матимуть змогу не лише застосовувати теоретичні надбання в процесі своєї роботи, або спиратися на практичні здобутки інших дослідників, а радше керуватися власними навичками та здібностями вчених-початківців, вчених-практиків, а, в майбутньому і, можливо, теоретиків в галузі лінгвістичної науки. Отже, виконання КР або КП є першим щаблем на шляху до професійного вдосконалення, саморозвитку та само реалізації в контексті сучасного глобального соціуму та світу.

1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ/ КУРСОВОГО ПРОЕКТУ

Структурними елементами КР або КП є: “титульний лист”, “зміст”, “вступ”, “текст”, “висновки”, “перелік посилань”, і вони є обов’язковими. Курсова робота виконується державною мовою або іноземною, що вивчається.

Обсяг курсового проекту/роботи – 25-35 сторінок машинописного тексту; кількість джерел – не менше 25, включаючи джерела іноземною мовою. Для КП, текст оригіналу обраної тематики (10 аркушів А4) та текст перекладу додаються обов’язково. Також, у процесі виконання КП, розробляється тематичний глосарій, і наводиться наприкінці КП. Приклад оформлення глосарію див. в Додатку Ж.

Глосарій – це словник вузькоспеціалізованих термінів в певній галузі знань із тлумаченням, інколи перекладом на іншу мову, коментарями та прикладами.

Титульний лист є першою сторінкою будь-якої студентської наукової роботи і становить основне джерело бібліографічної інформації, необхідної для обробки та пошуку документа.

Титульний лист обов’язково повинен мати такі відомості про виконану роботу:

- а) назва міністерства і навчального закладу;
- б) повна назва документа;
- г) підписи відповідальних осіб, включаючи керівника роботи;
- д) рік виконання КР або КП.

Зразок оформлення титульного листа на КР та КП подано в Додатку А.

Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів становить собою додаткову складову роботи. Його розташовують перед змістом, починаючи з нової сторінки, і в ньому наводять необхідні скорочення термінів, вживаних у всій роботі, а також символи, одиниці тощо.

Незалежно від цього при першій появі цих елементів у тексті роботи наводять їх розшифровку.

Зміст розташовують безпосередньо перед вступом (після реферату або переліку умовних скорочень), починаючи з нової сторінки.

Зміст представляє собою показчик основних складових частин роботи, тому в ньому перераховуються всі ці елементи із вказівкою на номер сторінки, з якою починається кожна складова роботи. У змісті повинні міститися: завдання на роботу, перелік умовних скорочень (якщо вони є); вступ; заголовки розділів і підрозділів (якщо вони є); висновки; список використаних джерел; додатки (якщо вони є).

Список використаних джерел вміщує розташовані за алфавітом джерела, якими користувалися при написанні роботи, з яких брали цитати та певні положення. Спочатку в алфавітному порядку подаються всі використані джерела кирилицею, а потім латиницею.

Якщо кількість використаних лексикографічних чи ілюстративних джерел становить 4-5 позицій і більше, дозволяється розподіл СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ на категоріальні групи – КРИТИЧНІ ПРАЦІ, ПЕРЕЛІК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ та ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ. В межах кожної групи джерела подаються за алфавітом (спочатку – кирилиця, потім – латиниця), однак нумерація кожної наступної категорії продовжує попередню.

Додатки розміщують після списку використаної літератури.

У додатках вміщують матеріал, який:

- є необхідним для повноти роботи, але включення його до основної частини наукової роботи може змінити впорядковане і логічне уявлення про дослідження;
- не може бути розміщений в основній частині наукової роботи через великий обсяг або способи його відтворення.

У додатки можуть бути включені:

- додаткові ілюстрації або таблиці;
- матеріали, які через великий обсяг, специфіку викладання або форму подання не можуть бути внесені до основної частини (оригінали фотографій, формули, розрахунки та ін.).

Додатки є продовженням КП і КР, і мають наскрізну нумерацію сторінок, спільну з КП і КР. Додатки послідовно позначаються великими літерами українського алфавіту, за винятком літер Г, Г', Є, З, І, Ї, О, Ч, Ї. Літерні позначення надають в алфавітному порядку без повторення і, як правило, без пропусків. Наприклад, Додаток А, Додаток Б. Якщо додаток один, його теж позначають – Додаток А. Слово «Додаток» розташовується

симетрично тексту. Кожен додаток повинен починатися з нової сторінки і мати заголовок, який розташовують під словом «Додаток _____» симетрично тексту і виконують малими літерами з першої великої.

2. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КР і КП

2.1 Загальні вимоги

Залежно від особливостей і змісту КР і КП складають у вигляді тексту, ілюстрацій, таблиць або їх сполучень.

КР і КП оформляють на аркушах формату А4 (210X297мм). За необхідності допускається використання аркушів формату А3 (297X420мм).

КР і КП виконують машинописним або машинним (за допомогою комп'ютерної техніки) способом на одному боці аркуша білого паперу. Машинним способом ДР виконують згідно з вимогами цього стандарту друкованих і графічних пристроїв ЕОМ. Допускається включення до КР і КП сторінок, виконаних методом репрографії.

При машинописному виконанні КР і КП друкують через півтора інтервали; при машинному – з розрахунку не більш 40 рядків на сторінці за умов рівномірного її заповнення та висотою літер і цифр не менш, ніж 1,8 мм (Times New Roman, 14 кегль).

Текст КР і КП слід друкувати, витримуючи параметри сторінок: верхнє, нижнє поля – 20 мм, ліве – 30 мм, праве – не менш 15 мм. Відступ на абзац становить 1,25 см.

Під час виконання КР і КП необхідно дотримуватися рівномірної щільності, контрастності й чіткості тексту.

Сторінки роботи нумерують арабськими цифрами (Times New Roman, 14 кегль), ставлячи їх у правому верхньому куті над текстом. Титульний лист, перелік умовних скорочень, зміст включають у загальну нумерацію. Точку після номеру сторінки не ставлять.

Помилки, описки та графічні неточності допускається виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого

зображення машинописним способом або від руки. Виправлене повинно бути такого ж кольору, як і основний текст.

Скорочення слів і словосполучень виконують відповідно до чинних стандартів Бібліографічний опис оформлюється згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 “Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання”.

Розділи і підрозділи повинні мати заголовки. Пункти і підпункти можуть мати заголовки. Заголовки структурних елементів тексту і заголовки розділів слід розташовувати посередині і друкувати великими літерами без крапок в кінці, не підкреслюючи, напівжирним шрифтом.

Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів тексту слід починати з абзацного відступу і друкувати маленькими літерами, крім першої великої, не підкреслюючи, напівжирним шрифтом, без крапки в кінці (див. Додаток В).

Абзацний відступ повинен бути однаковим впродовж усього тексту і дорівнювати п'яти знакам (1,25 см).

Якщо заголовок складається з двох і більше речень, їх розділяють крапкою.

Перенесення слів в роботі не допускається.

Відстань між заголовками і попереднім текстом має бути два інтервали, а між заголовком і подальшим текстом – один інтервал.

Відстань між двома заголовками – один інтервал, а між рядками заголовку відстань приймають такою, як у тексті.

Кожен новий розділ (на відміну від підрозділів, пунктів та підпунктів) починається з нової сторінки. Не допускається розміщення назв підрозділів і підпунктів в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту. У такому разі підрозділи та підпункти також починають з нової сторінки.

2.2 Нумерація розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів

Розділи, підрозділи, пункти, підпункти КР і КП слід нумерувати арабськими цифрами.

Розділи КР і КП мають порядкову нумерацію в межах викладення роботи і позначаються арабськими цифрами без крапки, наприклад: РОЗДІЛ 1, РОЗДІЛ 2 тощо.

Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою. Після номера підрозділу крапку не ставлять, наприклад: 2.1, 2.2, 2.3 тощо.

Пункти мають порядкову нумерацію в межах кожного розділу або підрозділу. Номер пункту складається з номера розділу і порядкового номера пункту, або номера розділу, порядкового номера підрозділу та порядкового номера пункту, відокремлених крапкою після номера пункту крапку не ставлять, наприклад: 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3 тощо.

2.3 Ілюстрації

Для пояснення тексту КР і КП, що викладається, допускається його ілюструвати графіками, діаграмами, схемами, фото тощо. Ілюстрації, вміщені у текст КР і КП, іменують рисунками.

Ілюстрації (креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми, фотознімки) слід розміщувати в КР і КП безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилання у КР і КП.

Креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми, розміщені у КР і КП, мають відповідати вимогам стандартів "Єдиної системи конструкторської документації" та "Єдиної системи програмної документації".

Фотознімки розміром менше за формат А4 мають бути наклеєні на аркуш білого паперу формату А4.

Ілюстрації повинні мати назву, яку розміщують під ілюстрацією. За необхідності під ілюстрацією розміщують пояснювальні дані (підрисунковий текст).

Ілюстрація позначається словом "Рис. —", що разом із назвою ілюстрації розміщують після самої ілюстрації, наприклад, "Рис. 2.1. Дифрактограма".

Ілюстрації слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках.

Номер ілюстрації складається з номеру розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою, наприклад: Рис. 2.1 – це перший рисунок другого розділу.

Якщо у КР і КП вміщено тільки одну ілюстрацію, її нумерують згідно з вимогами.

Якщо ілюстрація не вміщується на одній сторінці, можна переносити її на наступні сторінки, вміщуючи назву ілюстрації на першій сторінці, пояснювальні дані – на кожній сторінці, і під ними позначають: "Рисунок__, лист__". Хоч у разі, коли ілюстрація перевищує одну сторінку, її краще виносити у додатки, а в самій роботі робити на неї посилання.

Ілюстрації, за необхідності, можуть бути зазначені в змісті із зазначенням їх номерів, назв і номерів сторінок, на яких вони вміщені.

2.4 Таблиці

Цифровий матеріал, як правило, оформляють у вигляді таблиць відповідно.

Горизонтальні та вертикальні лінії, які розмежовують рядки таблиці, а також лінії зліва, справа і знизу, що обмежують таблицю, можна не проводити, якщо їх відсутність не ускладнює користування таблицею.

Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці.

На всі таблиці має бути посилання в тексті КР і КП.

Таблиці слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться у додатках.

Номер таблиці складається з номеру розділу і номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, Табл.3.2 – друга таблиця третього розділу.

Якщо у тексті одна таблиця, її нумерують згідно з вимогами.

Таблиця може мати назву, яку друкують малими жирними літерами (крім першої великої) і вміщують над таблицею. Назва має бути стислою і відбивати зміст таблиці.

Якщо рядки або графи таблиці виходять за межі формату сторінки, таблицю поділяють на частини, розміщуючи одну частину

під другою, або поруч, або переносючи частину таблиці на наступну сторінку, повторюючи в кожній частині таблиці її головку і боковик.

При поділі таблиці на частини допускається її головку або боковик замінити відповідно номерами граф чи рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами у першій частині таблиці.

Слово "Табл. _____" вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть: "Продовження таблиці _____" із зазначенням номера таблиці. Хоч у разі, коли таблиця перевищує одну сторінку, її краще виносити у додатки, а в самій роботі робити на неї посилання.

Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони складають одне речення з заголовком.

Підзаголовки, що мають самостійне значення, пишуть з великої літери. В кінці заголовків і підзаголовків таблиці крапки не ставлять. Заголовки і підзаголовки граф вказують в однині.

Таблиці, у разі необхідності, можуть бути зазначені у змісті із зазначенням їх номерів, назв (якщо вони є) та номерів сторінок, на яких вони розміщені.

2.5 Переліки

Переліки, за потреби, можуть бути наведені всередині пунктів або підпунктів. Перед переліками ставлять двокрапку.

Перед кожною позицією переліку слід ставити малу літеру української абетки з дужкою, або, не нумеруючи – дефіс (перший рівень деталізації).

Для подальшої деталізації переліку слід використовувати арабські цифри з дужкою (другий рівень деталізації).

Приклад:

а) утворення слів шляхом префіксів;

б) суфіксальні словотворення:

1) суфікси іменників;

2) суфікси прикметників;

3) суфікси прислівників.

Переліки першого рівня деталізації друкують малими літерами з абзацного виступу, другого рівня – з відступом відносно місця розташування переліків першого рівня.

2.6 Примітки

Примітки вміщують у КР і КП у разі необхідності пояснення змісту тексту таблиці або ілюстрації.

Примітки розташовують безпосередньо після тексту, таблиці, ілюстрації, до яких вони відносяться

Одну примітку не нумерують.

Слово "Примітка" друкують з великої літери з абзацного відступу, не підкреслюють, після слова "Примітка" ставлять крапку і з великої літери в тому ж рядку подають текст примітки.

Декілька приміток нумерують послідовно арабськими цифрами з крапкою. Після слова "Примітки" ставлять двокрапку і з нового рядка з абзацу після номера примітки з великої літери додають текст примітки.

2.7 Виноски

Пояснення до окремих даних, наведених у тексті або таблиці, допускається оформляти виносками.

Виноски позначають надрукованими знаками у вигляді арабських цифр (порядкових номерів) з дужкою.

Нумерація виносок – окрема для кожної сторінки.

Знаки виноски проставляють безпосередньо після того слова, числа, символу, речення, до якого подають пояснення, та перед текстом пояснення.

Текст виноски вміщують під таблицею або в кінці сторінки і відокремлюють від таблиці або тексту лінією довжиною 30-40 мм, проведеною в лівій частині сторінки.

Текст виноски починають з абзацного відступу і друкують за машинописного або рукописного способу виконання КР і КП через один інтервал, за машинного способу – з мінімальним міжрядковим інтервалом.

2.8 Посилання

Посилання в тексті на джерела слід зазначати порядковим номером за списком використаної літератури, виділення двома

квадратними дужками, наприклад, "...у роботах [1-5]... ". Якщо можливо, разом із порядковим номером за списком використаної літератури позначається і сторінка джерела, яка цитується "...за визначенням І.Арнольд [5, с. 46]..." (тобто п'яте джерело в списку використаної літератури, сторінка 46).

Допускається наводити посилання на джерела у виносках, при цьому оформлення посилання має відповідати його бібліографічному опису за списком літератури із зазначенням номера.

При посиланнях на розділи, підрозділи, пункти, підпункти, ілюстрації, таблиці, формули, додатки, зазначають їх номери.

При посиланнях слід писати: "...у Розділі 4...", "...дивись 2.1...", "...за 3.3.4...", "...відповідно до 2.3.2.1...", "...на Рис.1.2..." або "...у Табл.3.2...", "... (див.3.2)...", "...за формулою (3.1)...", "...у рівняннях (1.25)...", "... у Додатку Б..."

2.9 Перелік умовних скорочень

Перелік повинен розташовуватись стовпцем. Ліворуч в алфавітному порядку наводять умовні позначення, символи, одиниці, скорочення і терміни, праворуч – їх детальну розшифровку.

3. Загальні вимоги до змістового наповнення курсової роботи (проекту)

3.1 Вступ

Вступ містить в стислій формі всі фундаментальні положення, обґрунтуванню яких присвячена КР і КП. Писати вступ методологічно краще не на початку, а по закінченню роботи, коли основна частина роботи вже повністю готова. В іншому випадку навряд чи вдасться уникнути неточностей і повторної роботи. Вступ починається з невеликої преамбули, де згадується сутність і стан досліджуваної проблеми, її значимість в сучасних умовах, вказується на необхідність наукового дослідження. Далі вступ включає наступні складові в наведеному нижче порядку.

1. Актуальність теми.
2. Мета і завдання дослідження.

3. Об'єкт і предмет дослідження.
4. Методи дослідження.
5. Наукова новизна одержаних результатів.
6. Теоретична та практична значимість отриманих результатів.

Розглянемо, що собою являють ці пункти:

1. Актуальність дослідження містить положення і аргументи, що свідчать на користь наукової і прикладної значущості виконаної роботи. Правильно сформульована актуальність теми свідчить про наукову зрілість студента. Актуальність знаходиться в тісному зв'язку з розв'язуваною в роботі науковою проблемою. Студенту слід показати, що до проведеного ним дослідження в науці існувала прогалина, яку необхідно було заповнити з точки зору вирішення проблем науки і практики. Для обґрунтування актуальності варто також дати короткий аналіз літератури, де показати, що досліджувана тема в даному аспекті до проведення даного дослідження не була вивчена.

2. Мета і завдання КР містять формулювання головної мети, яка бачиться в рішенні основної проблеми роботи (тобто, можна вивести мету із теми роботи). Наприклад, якщо темою КР є "Особливості перекладу економічних термінів", то метою буде: виявити особливості перекладу економічних термінів. У відповідності з основною метою слід виділити три-чотири цільові завдання (завдання формулюються згідно із основними назвами пунктів та підпунктів плану КР. Наприклад, 1.1 Лексичні трансформації при перекладі термінів галузі економіки, завданням 1 буде виявити та проаналізувати лексичні трансформації при перекладі термінів галузі економіки) у КР, які необхідно вирішити для досягнення головної мети дослідження.

3. Опис об'єкта і предмета дослідження носить досить лаконічний характер і за обсягом не перевищує пів сторінки тексту. Об'єкт дослідження являє область наукових досліджень у межах якої виявлено та існує досліджувана проблема (Наприклад, якщо темою КР є "Особливості перекладу економічних термінів", то об'єктом є термінологія англійської мови, а предметом саме терміни галузі економіки). Об'єкт – це система закономірностей, зв'язків, відносин, видів діяльності, в рамках якої зароджується проблема. Предмет дослідження більш вузький і конкретний; завдяки його формулюванню із загальної системи, що представляє об'єкт

дослідження, виділяється частина системи або процес, що протікає в системі, що є безпосереднім предметом дослідження.

4. У **методах дослідження** подається перелік методів, використаних в даному науковому дослідженні. При аналізі мовного матеріалу часто застосовуються методи семантичного (досліджується значення слова) та структурно-словотвірного аналізу (механізми словотвору: афіксація, аббревіація, словоскладання, конверсія і т ін.), а також в роботі застосовується лексикографічний (робота зі словниками), контекстуальний, дескриптивний та елементи етимологічного (походження слова) та кількісного аналізу (підрахунок досліджуваних мовних одиниць). Перерахування цих методів є лише певними можливими опціями вибору методики та методології дослідження.

3.2 Методи та методологія дослідження

Метод - це підхід до досліджуваного матеріалу, його систематизація та теоретичне осмислення (теорія).

Методологія - застосування до процесу пізнання принципів світогляду, тобто співвіднесення отриманих даних з іншими фундаментальними науками і в першу чергу з філософією.

Загалом, основи методики та методології досліджень в лінгвістиці досліджувалися багатьма вченими (І.Арнольд, В. Штофф, Ю. Степанов та ін.) На початку дослідження, необхідно розуміти, що слово існує у всіх трьох вимірах, властивих мові як семіотичної системі: у семантиці (відношення знака до позамовної дійсності), синтактика (відношення знаків між собою) і прагматиці (відношення знаків до тих, хто ними користується).

Вибір методики, відповідної об'єкту і завданням дослідження має для успіху роботи першочергове значення. Для починаючого дослідника цей вибір затруднений тим, що він погано знайомий з існуючими можливостями. Оскільки такого огляду немає в літературі, початківець витрачає багато часу, відшукуючи, більш або менш наосліп, відповідну методику, а вибір його не завжди виявляється оптимальним. Генетично кожна методика аналізу пов'язана з яким-небудь конкретним методом і конкретної лінгвістичної теорією.

Практика, однак, показує, що оптимальні результати дає добре ґрунтовне поєднання декількох типів процедур таким чином, що кожна з них буде не тільки доповнювати, але і конкретизувати інші.

Виділяють такі методи дослідження:

Описовий метод - планомірна інвентаризація одиниць мови і пояснення особливостей їх будови та функціонування на певному етапі розвитку мови, тобто в синхронії. В описовому методі розрізняють такі послідовні етапи: 1) виділення одиниць аналізу (фонем, морфем, лексем, конструкцій тощо); 2) членування виділених одиниць (вторинна сегментація): поділ речення на словосполучення, словосполучення на словоформи, словоформи на морфеми, морфеми на фонеми, фонеми на диференційні ознаки; 3) класифікація й інтерпретація виділених одиниць. Описовий метод використовує прийоми зовнішньої та внутрішньої інтерпретації. Прийоми зовнішньої інтерпретації поділяють на два види: а) за зв'язком з позамовними явищами (соціологічні, логіко-психологічні, артикуляційно-акустичні); б) за зв'язком з іншими мовними одиницями (прийоми міжрівневої інтерпретації). Парадигматична методика охоплює опозиційний прийом (на основі зіставлення і протиставлення мовних одиниць встановлюються їх диференційні ознаки, а на основі спільності й відмінності одиниці об'єднуються в різні парадигматичні групи).

Порівняльно-історичний метод (компаративний, лінгвогенетичний) - сукупність прийомів і процедур історико-генетичного дослідження мовних сімей і груп, а також окремих мов для встановлення закономірностей їх розвитку. На думку американського мовознавця Леонарда Блумфільда, відкриття порівняльно-історичного методу є одним із тріумфальних досягнень науки XIX ст. Цей метод ґрунтується на наукових прийомах відтворення (реконструкції) незафіксованих писемністю наявних у минулому мовних фактів шляхом планомірного порівняння відповідних пізніших фактів двох чи більше конкретних мов, відомих за писемними пам'ятками або безпосередньо за їх уживанням у мовленні. Основоположниками цього методу є німецькі вчені Ф. Бопп і Я. Грімм, датський мовознавець Р. Раск і росіянин О. Х. Востоков. Порівняльно-історичному методу відповідає певна теорія мови, основний зміст якої зводиться до таких чотирьох положень: 1)

порівняння мов виявляє їх спорідненість, тобто походження від одного джерела - мо-ви-основи (прамови); 2) за рівнем спорідненості мови об'єднуються в сім'ї, групи і підгрупи; 3) відмінності споріднених мов можуть бути пояснені тільки безперервним їх розвитком; 4) зміни звуків у споріднених мовах мають чіткий закономірний характер, через що корені та флексії є стійкими впродовж тисячоліть, що дає можливість встановити (реконструювати) архетипи. Порівняльно-історичний метод був і залишається найважливішим інструментом установалення спорідненості мов і пізнання їх історії. Найважливішою процедурою порівняльно-історичного методу є реконструкція звуків і морфологічних архетипів, яка здійснюється за допомогою встановлення відповідників на всіх рівнях мови.

Трансформаційний аналіз - експериментальний прийом визначення синтаксичних і семантичних подібностей і відмінностей між мовними об'єктами через подібності й відмінності в наборах їх трансформацій. Методику трансформаційного аналізу опрацювали і ввели в наукову практику на початку 50-х років XX ст. З. Харріс і Н. Хомський. Суть цієї методики полягає в тому, що в основі класифікації мовних структур лежить їх еквівалентність іншим за будовою структурам, тобто можливість однієї структури перетворюватися на іншу (наприклад, активна конструкція може трансформуватися в пасивну).

Лінгвістичний метод зазвичай трактується як приватний науково-дослідний метод, що застосовується у лінгвістиці. Власне лінгвістичним методом вважається порівняльно-історичний метод, що виник в результаті відкриття спорідненості мов, що оперує системою особливих прийомів, правилами і процедурами лінгвістичного аналізу звуків і морфем при порівняльно-методичній інтерпретації.

Як і інші дослідницькі процедури, методика **контекстуального аналізу** нерозривно пов'язана з відповідною мовною теорією в даному випадку з теорією контекстної семантики (термін Г.В. Колшанської). М.М. Амосова визначала **контекст** як з'єднання вказівного мінімуму з семантично реалізованим словом (тобто реалізація слова в контексті).

Компонентний аналіз був розроблений і використовується в основному як метод розкриття семантики слів, але застосовувався і в

інших областях лінгвістики, наприклад в фонології, де фонема уявлялася як зв'язка або пучок розпізнавальних (диференційних) ознак на основі ряду їх бінарних протиставлень. Метод, як показали Є.В. Гулига і Є.І. Шендельс, виявився плідним і в морфології і в синтаксисі. У **компонентному аналізі** значення слова розкладається на його складники (**семи**). Семою ми будемо називати елементарну складову значення слова або іншої мовної одиниці, що відображає різноманітними мовними ознаками позначуване. Наприклад, у словнику А.С. Хорнбі знаходимо визначення слова hum: hum - a continuous murmuring sound, що продукує семи: [звук] і [безперервність], а входить до дефініції слова murmur означає складне поняття і вимагає подальшого дефінування. Знаходимо: murmur-a low continuous sound, vague or indistinct. Це дає ще дві семи: [неголосно] і [невиразність]. Глибина дефініції дорівнює 2.

Дуже суттєво зауважити, що компонентний аналіз ведеться на семантичному рівні і виділені семи окремо в слові не виражені, тобто жодну з виділених чотирьох сем ні з якою частиною слова hum співвіднести можна.

Комплексно-процесуальний метод. Комплексно-процесуальний метод ми трактуємо як один з методів дослідження мови, його опису та здійснення мовної діяльності на основі функціонально-стилістичного інваріанту мовної системи та його модифікацій; стилістично диференційованих текстів: книжкових, розмовних, текстів-міркувань; комунікативних якостей мови: правильність, точності, логічність, чистота, виразність, доречність.

Метод мовностилістичної абстракції. Поряд з комплексно-процесуальним методом, до синтетичних відноситься метод мовностилістичної абстракції. Метод мовностилістичної абстракції націлений на дослідження мови як вторинної раціональної системи з урахуванням її стилістичної диференціації. Зокрема, будь-яка метафора з позицій мовностилістичної абстракції оцінюється не як підлегла структура, а як одне з мовних засобів, що відбиває образність художньої мови. Аналогічно віддієслівні іменники в науковому стилі сигналізують про їх абстрактність.

Лінгвостилістична абстракція - це метод, який застосовується для дослідження, аналізу та опису стилістичного феномена в мові в його цілісності, з урахуванням взаємозв'язків між

людиною, світом, мовою. Лінгвостилістична абстракція дозволяє проводити аналіз нерозчленованих стилістичних об'єктів, які виступають як процес, як єдине ціле в сукупності її системних і структурних властивостей. Зокрема, застосування методу лінгвостилістичної абстракції при аналізі тексту дозволяє: 1) розглянути в комплексі особливу ієрархію відносин, що залежать від типу, жанру тексту: а) ситуацію спілкування; б) композиційну структуру тексту; в) набір мовних засобів, корелюють як з ситуацією спілкування, так і зі структурою тексту, його континуумом; 2) більш глибоко дослідити стилістичні ресурси і функціональні особливості тексту, враховуючи міждисциплінарні системні зв'язки з літературознавством; 3) використовувати інформаційну модель як інструмент мовностилістичної абстракції, що дає можливість здійснити комплексний аналіз тексту, не розчленовуючи його на частини, а виявляючи типи відносин між значеннями і формами їх відображення в стилістично диференційованих текстах різних типів і жанрів.

Індукція і дедукція. Здавна відоме логічне протиставлення індуктивного і дедуктивного методів дослідження. В емпіричних науках, до яких відноситься і лінгвістика, це протиставлення пов'язане з протиріччям між природою досліджуваного об'єкта (сутністю) і наявним у розпорядженні дослідника емпіричним матеріалом (фактами). Досліджуванним емпіричним матеріалом дослідника є непрямі свідчення про мову, а саме - продукти мовної діяльності (мовні вирази). Кількість одиничних мовних фактів нескінченна, тому збір всіх фактів є принципово нерозв'язним завданням і не може бути кінцевою метою дослідження. **Дедуктивний метод** в якості відправного пункту передбачає, засновані на певних припущеннях сутності і перевірку реальності цих сутностей, їх відповідності (або невідповідності) досліджуваним фактам. У реальній лінгвістичній практиці застосування індуктивного чи дедуктивного методу в чистому вигляді неможливе, хоча певна перевага того чи іншого методу в конкретних наукових школах спостерігається нерідко. Найбільш продуктивним, швидше за все, є циклічне застосування дедуктивного та індуктивного методу з послідовним уточненням уявлення про досліджуваний об'єкт.

Евристичні методи пов'язані зі збором та документацією фактів. Сам процес отримання фактів може бути пасивним або активним. Метод пасивного спостереження (інакше іменований реєстраційним) використовується тоді, коли необхідно отримати максимально достовірний мовний матеріал, незалежний від волі дослідника і процесу вилучення мовних даних. Таким матеріалом є спонтанна мова носіїв мови в природній комунікативній ситуації. Дослідник є лише реєстратором цієї мови або використовує раніше зафіксовану мову (наприклад, письмові тексти). Первинною формою реалізації мовної діяльності є спонтанна і, перш за все, діалогічна мова. В останні десятиліття технічні засоби автоматичної фіксації усного мовлення надали дослідникам необмежений доступ до таких фактів. Активний (він же експериментальний) метод полягає в застосуванні всіляких процедур, керуючих мовною поведінкою промовця, з метою отримання необхідних досліднику фактів. Інтроспективний метод використовується, коли мовні факти дослідник не реєструє, а створює сам, використовуючи себе як носія мови.

Метод реконструкції. В історичній лінгвістиці найважливішим є метод реконструкції колишніх мовних станів. Цей метод найбільш розроблений стосовно фонетичної сторони мовних виразів. При зовнішній реконструкції використовуються дані генетично споріднених мов, при внутрішній реконструкції об'єктом спостереження є дані однієї мови.

Пояснювальний опис. Таксономічні і динамічні описи відповідають на питання, як влаштована мова. В останні десятиліття до опису пред'являється також вимога пояснення того, чому мова влаштована саме так, а не іншим чином. Такі описи називаються пояснювальними. Пояснення можуть бути внутрішньомовними (звернення до системних або історичним факторам, зокрема, пояснення через аналогію, через процеси мовних контактів; до ареальних або генетичних зв'язків досліджуваної мови; до типологічних закономірностей) і позамовних (наприклад, апеляція до когнітивних структур та механізмів; до пристрою позамовної дійсності; до соціальних, психічних, культурних факторів). Можливості пояснювального підходу ще далеко не вичерпані, і в наш

час йде активна його розробка. Очевидно, що саме в рамках цього підходу лінгвістика впритул наближається до розуміння свого об'єкта.

Формалізація лінгвістичних описів. У лінгвістиці розроблені різні методи формалізації інформації про мову. Класичним формалізмом таксономічної лінгвістики є уявлення системно протиставлених мовних одиниць у вигляді граматичної парадигми, тобто сукупності системно пов'язаних форм - наприклад, відмінкових і числових форм іменника чи особистих форм дієслова. Для представлення синтагматичних та ієрархічних відносин мовних одиниць використовуються різного типу графи, наприклад, дерева залежностей та дерева складових. З точки зору здатності брати участь у синтаксичних процесах найбільш природним відношенням є суб'єкт. Так, у мовах з дієслівним узгодженням суб'єкт обов'язково є контролером погодження; іншими словами, якщо дієслово в мові в принципі узгоджується (скажімо, в особі або числі) з будь-якими синтаксично пов'язаними з ним членами речення, то серед останніх обов'язково виявиться суб'єкт. Часто він є і єдиним контролером узгодження, проте в деяких мовах є суб'єктно-об'єктне узгодження, а іноді контролером узгодження є також непряме доповнення [2].

Верифікація, доказ і аргументація в лінгвістиці. Проблема верифікації відноситься до етапу фіксації мовних фактів. Операція ця далеко не завжди є тривіальною. Необхідні різні технології верифікації зафіксованих фактів (наприклад, незалежне опитування різних носіїв, регулярність парадигматичних відносин з іншими фактами, відповідність граматичним гіпотезам, відповідність даними відомих досліднику споріднених мов тощо). Особливі методи використовуються в діалектологічній роботі, коли треба уникнути переходу носія мови на літературну мову. Верифікація також необхідна при активному методі роботи з рідною мовою дослідника для підтвердження граматичної правильності отриманого факту. Інтроспективної оцінки дослідника часто виявляється недостатньо. У цих випадках використовується опитування різних носіїв мови та статистична оцінка їх відповідей, так як вони можуть часто розходитися між собою і з оцінкою самого дослідника. Аргументація і доказ становлять важливий компонент описової роботи, будучи засобом підтвердження його правильності. Тому в лінгвістиці,

зазвичай, використовуються більш слабкі способи підтвердження істинності теорії, а саме, різні аргументативні технології.

Методи суміжних наук, які використовуються в лінгвістиці. Лінгвістика також запозичує методи у суміжних наук, таких як психологія, соціологія, антропологія, культурологія, історія, акустична фізика, математика. Що стосується математики, то вплив її менталітету і методів в останні десятиліття неухильно зростає. Особливо істотно проникнення в лінгвістичні дослідження ідей і методів математичної логіки, статистики, теорії ймовірностей, теорії інформації. До того ж деякі з математичних методів, на застосування яких у лінгвістиці спочатку покладалися серйозні сподівання (теорія нечітких множин Л. Заде, теорія катастроф Р. Тома, граматики Монтегію), були наукою про мову швидко відкинуті. Залишила свій слід в лінгвістичній методології і кібернетика, а також дослідження в галузі штучного інтелекту і когнітивної науки.

Дистрибутивний аналіз генетично пов'язаний зі структуралізмом і займав велике місце в американській лінгвістиці 30-х, 40-х і 50-х років. Під **дистрибуцією** розуміють суму всіх оточень, в яких зустрічається той чи інший мовний елемент (фонема, морфема, слово і т.д.), тобто суму всіх можливих позицій елемента відносно інших елементів того ж рівня, його сполучуваність.

Для впорядкування опису в дистрибутивному аналізі широко використовуються умовні літерні позначення класів слів, з яких утворюються так звані дистрибутивні формули.

При такому кодуванні слова замінюються символами, вказуючи ми клас, до якого належить слово. Так, N означає іменник і слова, які можуть стояти в позиції іменників. Для уточнення, тобто вказівки лексико-граматичних розрядів іменників, можна користуватися підрядковими індексами:

Npers-власна назва, Nmass – загальна назва, Nabstr- Абстрактний іменник, Vtr – перехідне дієслово, Vintr - неперехідне дієслово, A - прикметник, D – прийменник і його еквіваленти.

Дистрибутивні формули дуже зручні для класифікації збираних прикладів, дозволяючи показати умови варіативності значення того чи іншого слова:

make + N make a coat / a decision

make + (the) + N + V make the machine go

make + A make sure

make + A + N + for + N make a good wife for him

Дистрибутивне моделювання широко застосовується в лексикографії для показу функціонування слова і його сполучуваності. Першими, хто застосовував таке моделювання, були представники прикладної лінгвістики: відомий методист Г. Пальмер, використовував це моделювання в своїх підстановчих таблицях для навчання англійській мові японців, а потім в 40-х роках не менш відомий лексикограф А.С. Хорнбі в навчальному словнику.

Лінгвістична статистика – галузь мовознавства, яка займається вивченням методів розкриття закономірностей, властивих великим сукупностям однорідних об'єктів на підставі їх вибіркового обстеження.

Основним методом застосування статистики в поєднанні з дистрибутивним аналізом слід визнати **дистрибутивно-статистичний аналіз**, як він представлений в працях А.Я. Шайкевич і Ю.Д. Апресяна. Їх методика має багато спільного з **валентнісним аналізом**, розробленим Г. Хельбігом та Б.М. Лейкіним. **Дистрибутивно-статистичний аналіз** у тому вигляді, як його застосовує А.Я. Шайкевич, є сума формальних алгоритмічних процедур, спрямованих на опис мови і, які спираються тільки на розподіл (дистрибуцію) заданих елементів в тексті. Під заданими елементами можуть розумітися букви (і інші графічні символи). Сам аналіз при цьому носить не жорстко-детерміністський, а статистичний характер, постійно видає кількісну інформацію про зустрічальність елементів в тексті. **Валентність** - це властивість визначених розрядів слів приєднувати до себе інші слова. Для семасіології також дуже важливо зауваження цього вченого, який став ще за життя класиком радянського мовознавства, про те, що валентність є властивість значення, в якому нібито містяться порожні місця, які потребують поповнення.

3.3 Вступ (наукова новизна, теоретична та практична значимість)

5. **Наукова новизна одержаних результатів** (якщо така є) позначає чим саме курсова робота (проект) є значимою при дослідженні певної проблематики, що виявлено вперше. Наприклад, якщо темою курсової роботи є "Особливості перекладу граматичних

форм так конструкцій англійської мови", то *науковою новизною* буде залучення інноваційних методів дослідження, що призведе до нової точки зору щодо можливостей перекладу певних лексичних одиниць та граматичних конструкцій.

6. Теоретична та практична значимість отриманих результатів. Теоретичне значення визначається тим, що зроблено певний внесок у розвиток окремих розділів англістики, таких як теорію словотвору англійської мови (якщо є формування нових словотвірних моделей і дериваційних елементів), у функціональну соціолінгвістику – розкриттям механізму дії позамовних чинників, і їхнього впливу на інноваційні процеси сучасної англійської мови певної сфери і т. ін. **Практичною цінністю** курсової роботи є полегшення навчально-методичної роботи, лексикографічної практики і т. ін.

Текст курсової роботи (після вступу) повинен фокусуватися на узагальненні теоретичних положень із обраної тематики, їх аналізу та залучанню в процесі виконання курсового проекту (роботи). Відповідно до змістового наповнення, текст курсової роботи розподіляється на розділи, пункти та підпункти. Теоретичний огляд має складати не більше половини від загального об'єму курсової роботи.

4. Практична частина КР і КП

Практична частина КР і КП ілюструє досвід та вміння вичленити термінологічні одиниці, інноваційні лексеми, аббревіатури, скорочення та інший лексичний контент із тексту на мові оригіналу після адекватного перекладу і є тим самим необхідним кроком в набутті навичок перекладацьких трансформацій. В процесі перекладу початковими є одиниці тексту оригіналу, а кінцевими – одиниці тексту перекладу. Переклад має забезпечувати комунікацію між людьми, і, тим самим, недостатньо знайти словникові відповідники лексичних одиниць. Необхідно досягти адекватності перекладу на лексичному, синтаксичному та стилістичних рівнях.

Наприклад, якщо темою дослідження є проблема неперекладуваності, то можна розпочати практичну частину наступним чином: вирішення проблеми неперекладуваності є першочерговим завданням всіх перекладачів та лінгвістів. На базі

праць таких сучасних вчених як В.Діческул, В.І. Карабан, І.В.Корунець, М.А.Аполова, Г.А.Вейхман та ін. можна стверджувати про існування неперекладних граматичних форм і конструкцій, які можуть стати на заваді студентам під час перекладу текстів з англійської мови на українську. Наприклад:

А) передача артикльових у українській мові не є необхідністю за умови того, що він виконує суто структурно-граматичну функцію, але якщо він має змістове навантаження, то його необхідно передавати як лексичними, так і синтаксичними засобами, наприклад: *The solution is not impervious, but the cost of compromising the solution outweighs the gain to be realized.*- Це рішення можливо прийняти, та його прийняття не є простим і майбутній результат не виправдовує зусиль.

Б) Пасивний стан в англійських реченнях може перекладатися як активним так і пасивним станом, але вживання першого є більш бажаним для сприйняття українського читача, наприклад: *Implementation must not add significant cost or complexity to a device. If cost or complexity must be introduced, they should be confined to the host.*- Реалізація не повинна додати суттєві затрати чи складності пристрою. Якщо складнощі чи затрати необхідні, їх слід направляти хосту.

В) При передачі інфінітиву на українську мову необхідно в першу чергу зважати на його функціональне призначення і, прийнявши його до уваги, підшукувати україномовний еквівалент. Наприклад: *To ensure that the correct connection has been made, the owner must validate that the correct public keys have been received.*- Впевненість власника у створенні правильного з'єднання може з'явитися лише після підтвердження того, що були отримані правильні відкриті ключі.

Адекватна передача герундію на українську мову вимагає розуміння його лексичного значення та зручності сприйняття тієї чи іншої української граматичної форми, що буде його відповідником у перекладі. Наприклад: *The current goal is that a device be capable of transitioning from power-up to fully connected in 3 seconds or less.*- Теперішньою метою є здатність пристрою перейти від включення живлення до повного з'єднання за 3 секунди і менше.

Дієприкметникові конструкції теперішнього часу не представляють особливої складності при перекладі, бо в основному передаються лексичними засобами, а конструкції минулого часу є досить незвичними для української мови і тому для їх передачі окрім

лексичних засобів ми прибігали ще й до структурно-семантичних. Наприклад: If implemented, this key-pair must reside in device memory at the time of the first connection.- При реалізації ця ключова пара має постійно знаходитися у пам'яті пристрою під час першого з'єднання. Наведемо приклад перекладу із тексту галузі інформатики з англійської на українську мову:

Troubleshooting Guide Be sure to visit the support section of the NRG Systems website at: <http://www.nrgsystems.com/support/> for the most up to date troubleshooting information. Communication Problems

Although **the Symphonie system** was designed to be as robust and simple as possible, it relies on **phone service** and **the internet** to perform its functions. From time to time, things do not go as smoothly as anticipated. If you have stopped receiving or have never received **emails** from your **Symphonie logger**, or if your logger doesn't respond when instructed to "Call Now," check the following before visiting the site:

Керівництво із усунення несправностей

Відвідайте розділ «Підтримка» вебсайту NRG Systems за посиланням: <http://www.nrgsystems.com/support/> для отримання останньої інформації з усунення несправностей.

Проблеми зі зв'язком

Хоча **система Symphonie** розроблялася як найбільш надійна і проста, виконання її функцій залежить від **телефонних служб** і **Інтернета**. Іноді трапляються перешкоди. Якщо ви перестали отримувати або ніколи не отримували **електронні листи** від **реєстратора Symphonie**, або якщо ваш реєстратор не відповідає на отриману вказівку "Негайний виклик", перевірте наступне перед відвідуванням сайту.

В цьому прикладі ми бачимо, що в більшості випадків терміни галузі інформатики та електроніки перекладаються словниковими відповідниками, застосовується транскрибування і т ін.

Дуже часто зустрічаються термінологічні інноваційні одиниці, які не мають словникових відповідників і необхідно вдаватися до перекладацьких трансформацій. Наприклад, необхідність описового перекладу є неминучою при перекладі наступних термінів галузі мікроелектроніки та комп'ютерних технологій:

- 9999 bug помилка, що виникає, коли програмне забезпечення плутає дату 9 вересня 1999 року із "9999," тобто із кодом, що

позначає завершення файлу у деяких старих програмних мовах.

- «*rat's net*» *program* таємна програма, що створена обходячи закони створення програм.
- *phantom branch* фіктивне розгалуження.

Практична частина курсової роботи або проекту може містити таблиці, ілюстрації і т. ін.

У **висновках** необхідно докласти про досягнуту мету КР, спираючись на мету дослідження. Наприклад, якщо метою дослідження було : виявити особливості перекладу економічних термінів, то у висновках буде зазначено, що під час виконання курсової роботи, було виявлено особливості перекладу економічних термінів, такі як...(що вже виводиться із практичної частини і спирається на аналіз практичного матеріалу дослідження). Важливо, не узагальнити вступ роботи, або деякі інші пункти чи підпункти, а саме вивести власні висновки, спираюсь на теоретичний та емпіричний матеріал (1-2 стор.)

Примітка

Пам'ятайте, що курсова робота/проект є першим і важливим кроком на шляху розвитку наукових та дослідницьких здібностей студентів, тому наявність плагіату (використання чужих ідей без релевантних та достеменних посилань) є викраданням власного творчого потенціалу!

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

КНИЖКОВІ ВИДАННЯ

Один автор

1. Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних. К. : Ін-т математики, 2006. 111 с.

2. Матюх Н. Д. Що дорожче срібла-золота : [розповідь про 70-річний шлях Київ. ювелір. з-ду] / [ред. рада: Цюпко С. В. (голова) та ін.]. К. : Асамблея діл. кіл : Ін-т соц. іміджмейкінгу, 2006. 311 с.

3. Тимошик М. Видавничий бізнес: погляд журналіста, видавця, вченого. К. : Наша культура і наука, 2005. 328 с.

4. Шкляр В. Елементал : [роман]. Львів : Кальварія, 2005. 196 с.

Два автори

5. Аксьонова Л. В., Гридін В. Т. Сучасні тести для дівчат / пер. з рос. О. А. Росинська. Донецьк : БАО, 2004. 416 с.

6. Суберляк О.В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О.В. Суберляк, П.І. Баштанник ; М-во освіти і науки України, Ін-т інновац. технологій і змісту освіти. – Львів : Растр-7, 2007. – 375 с.

Три автори

7. Панько Т. І., Кочан І. М., Мацюк Г. П. Українське термінознавство : підруч. для студ. гуманітар. спец. вищ. навч. закл. Львів : Світ, 1994. 216 с.

8. Тимошик М., Дацюк Г., Таран К. Історія одного журналістського курсу в мемуарах, щоденниках, інтерв'ю, замальовках, записках, есеях, документах, світлинах : навч. посіб. К. : Наша культура і наука, 2008. 478 с.

Чотири автори

9. Механізація переробної галузі агропромислового комплексу : підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл. / О. В. Гвоздєв, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогащ, М. М. Сердюк. К. : Вища освіта, 2006. 478 с.

П'ять і більше авторів

10. Психологія менеджменту / Власов П. К., Петров Т. Л., Бондар К. О. [та ін.]. К. : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. 115 с.

Без автора

Збірники

11. Історія однієї фотографії: спроба самопрезентації / упорядкув., передм. Г.І. Дацюк. К. : Спадщина, 2007. 224 с.

Матеріали конференцій, з'їздів

12. Кібернетика в сучасних економічних процесах : зб. текстів виступів на республік. міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. К. : ІСОА, 2002. 147 с.

Словники

13. Географія : словник-довідник / авт.-уклад. Ципін В.Л. Х. : Халімон, 2006. 175 с.

Європейський Союз : словник-довідник / ред.-упоряд. М. Марченко. К. : К.І.С., 2006. 138 с.

Каталоги

Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : каталог-довідник / авт.-упоряд. М. Зобків та ін. Львів : Новий час, 2003. 160 с.

ДИСЕРТАЦІЙ

Копистинська І. Тенденції сучасного вітчизняного книговидання: організаційний, тематичний та рекламно-промоційний аспекти (1991–2003 рр.) : дис. ... канд. філол. наук: [спец.] 10.01.08 «Журналістика» / КНУ ім. Тараса Шевченка, Інститут журналістики. К., 2004. 223 с.

АВТОРЕФЕРАТИ ДИСЕТАЦІЙ

Щукін С. П. Хірургічне лікування хворих з тромботичними ускладненнями при тяжких формах варикозної хвороби : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мед. наук : [спец.] 14.01.03 «Хірургія» / Нац. ін-т хірургії та трансплантології ім. О. О. Шалімова НАМН України. Київ, 2017. 22 с.

ЧАСТИНА КНИГИ ЧИ ПЕРІОДИЧНОГО ВИДАННЯ

1 автор

Юзвенко Т. Ю. Зміни функціонального стану щитоподібної залози у хворих на цукровий діабет 2 типу з надмірною масою тіла // Ендокринна патологія у віковому аспекті : матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Харків, 26-27 листоп. 2015 р.). Харків, 2015. С. 106–107.

2 автори

Гордієнко В. В., Косуба Р. Б. Вікові особливості екологічно обумовленого накопичення важких металів в органах інтактних

лабораторних щурів // Клінічна та експериментальна патологія. 2016. Т. 15, № 3. С. 26–29.

3 автори

Бандрівський Ю. Л., Виноградова О. М., Бандрівська О. О. Комбінована індексна оцінка гігієни порожнини рота у хворих на генералізований пародонтит із різною груповою належністю крові // Клінічна та експериментальна патологія. 2016. Т. 15, № 3. С. 12–15.

4 автори

Гістологічне дослідження впливу збору антидіабетичного на тканини підшлункової залози щурів із цукровим діабетом, індукованим введенням дексаметазону / А. О. Савич, С. М. Марчишин, Н. М. Островський, Ю. Б. Лар'яновська // Фармацевтичний журнал. 2016. № 5. С. 92–100.

Більше 4-х авторів

Використання вобензиму в комплексному лікуванні хворих працездатного віку на цукровий діабет із гемофтальмом / С. О. Сокур, В. В. Жмурик, І. В. Семенюк [та ін.] // Ендокринна патологія у віковому аспекті : матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Харків, 26–27 листоп. 2015 р.). Харків, 2015. С. 90.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

Боброва В. І. Морфо-функціональні особливості формування атрофії слизової оболонки шлунка і дванадцятипалої кишки у дітей при хронічному гастродуоденіті // Международный журнал педиатрии, акушерства и гинекологии : электрон. версия журн. 2013. Т. 3, № 3. С. 40–45. URL : <http://ijpog.org/downloads/6/6.pdf> (дата звернення: 15.04.2017).

Примітки:

1. Усі умовні розділові знаки, котрі відділяють окремі зони чи елементи у межах зон бібліографічного опису (за винятком граматичної пунктуації у назві видання) відділяються проміжками з двох сторін.

2. Усі частини бібліографічного опису, крім перших слів нових зон бібліографічного опису та власних назв, пишуться з малої літери. Таким чином, додаткові відомості про назву (підручник, посібник тощо), інформація про відповідальність (автор-упорядник, редактор) потрібно писати з малої літери.

Оформлення списку використаних джерел в роботі

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авраменко М. М. Актуальні проблеми підготовки студентів економічних факультетів до оформлення ділових документів англійською мовою : електрон. версія. URL : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Trkov/2009_39/26.pdf (дата звернення: 25.07.2017).
2. Англо-український юридичний словник. English-Ukrainian law dictionary : близько 75000 термінів / [упоряд. С. А. Андріанов]. К. : Арії, 2007. 552 с.
3. Андрушко С. Я. Искусство составление деловых писем на английском языке. Одесса : Два слона, 1993. 31 с.
4. Використання мовних засобів в управлінських текстах : електрон. версія / [уклад. : З. Ф. Кудрявцева, О. А. Бобер, Т. Д. Єгорова; за заг. ред. І. М. Плотницької]. К. : НАДУ, 2008. 40 с. URL : http://nraportal.academy.gov.ua:8101/upr_fundament_doslidzhen/DocLib4/Мовні%20засоби.pdf (дата звернення: 2.03.2017).
5. Дрожащих А. В. Прагматические параметры английских пассивных конструкций в научной прозе // Вестник Ленинградского университета. 1991. Вып. 3. С. 107-109.
6. Єфімов Л. П., Ясінецька О. А. Стилїстика англійської мови і дискурсивний аналіз : учбово-методичний посібник. Вінниця : Нова книга, 2004. 228 с.
7. Кузнец М. Д., Скребнев Ю. М. Стилїстика англійського языка : пособие для студентов пед. ин. / под ред. Н. Н. Амосовой. Л. : Учпедгиз, Ленинградское отделение, 1960. 173 с.
8. Михайленко О. О. Перекладацька трансформація як категорія перекладу // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка : електрон. версія журн. 2009. № 13. С. 129-134. URL : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vlush/Filol/2009_13.pdf (дата звернення: 20.07.2017).
9. Муратов Э. Н. Дипломатические документы и дипломатическая переписка на английском языке: учебное пособие для вузов. М. : Астрель, 2001. 220 с.

10. Снигур Л. А. Деловой дискурс как тип институционального дискурса // Вестник Международного славянского университета. Сер. Филология. 2002. Т.5, № 1. С. 12-15.

11. Федоровская О. А. О жанровой классификации научно-технических документов и их лингвистических особенностях // Разновидности и жанры научной прозы. Лингвостилистические особенности : [сборник научных трудов] / [науч. ред. Цвиллинг М. Я.]. М. : Наука, 1989. С. 37-48.

12. Bell R. T. Translation and Translating: Theory and Practice. Longman, 1991. 298 p.

13. Gould J. R., Losano Wayne A. Opportunities in Technical Writing Careers. McGraw-Hill, 2008. 152 p.

14. Routledge Encyclopedia of Translation Studies / ed. by Mona Baker, Gabriela Saldanha. Routledge, 2009. 674 p.

Примітка 6. Якщо кількість використаних лексикографічних чи ілюстративних джерел становить 4-5 позицій і більше, дозволяється розподіл СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ на категоріальні групи – КРИТИЧНІ ПРАЦІ, ПЕРЕЛІК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ та ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ. В межах кожної групи джерела подаються за алфавітом (спочатку – кирилиця, потім – латиниця), однак нумерація кожної наступної категорії продовжує попередню.

ДОДАТКИ

Додаток А

Приклад оформлення титульного аркуша до КР і КП

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЕГІ, гуманітарний факультет

(повне найменування інституту, назва факультету (відділення))

кафедра теорії та практики перекладу

(повна назва кафедри (предметної, циклової комісії))

Курсова робота (проект)

на тему Особливості мови науково-технічної літератури

Виконав: студент II курсу, групи ГФ-318
напряму підготовки (спеціальності)

7.02030304 Переклад

(шифр і назва напряму підготовки, спеціальності)

Фоменко М. В.

(прізвище та ініціали)

Керівник:

Іванов І. В.

(прізвище та ініціали)

Додаток Б

Оформлення змісту

ЗМІСТ

Перелік скорочень	
ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 СТИЛІСТИЧНА ТА ЖАНРОВА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ТЕКСТІВ БІЗНЕС-КОМУНІКАЦІЇ.....	10
1.1 Тексти спеціального призначення.....	10
1.2 Офіційно-діловий стиль мовлення.....	11
1.3 Екстралінгвальні особливості текстів бізнес-комунікації.....	14
1.3.1 Параметри виокремлення текстів бізнес-комунікації.....	14
1.3.2 Жанрові різновиди текстів бізнес-комунікації.....	18
РОЗДІЛ 2 КОМПОЗИЦІЙНІ ТА МОВНІ ОЗНАКИ ТЕКСТІВ ДІЛОВОЇ КОРЕСПОНДЕНЦІЇ ТА ДОКУМЕНТАЦІЇ.....	21
2.1 Структурні характеристики.....	21
2.2 Лексичне наповнення.....	29
2.3 Граматична будова.....	31
РОЗДІЛ 3 ПЕРЕКЛАД АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТІВ БІЗНЕС- КОМУНІКАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.....	35
3.1 Порівняльна характеристика текстів бізнес-комунікації в англійській та українській мовах.....	35
3.2 Необхідні модифікації при перекладі англومовних та українськомовних текстів бізнес-комунікації.....	46
ВИСНОВКИ.....	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	78
ДОДАТКИ.....	83
Додаток А. Назва.....	83
Додаток Б. Назва.....	85

Додаток В
Подання розділів та підрозділів у роботі

РОЗДІЛ 1
СТИЛІСТИЧНА ТА ЖАНРОВА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ТЕКСТІВ
БІЗНЕС-КОМУНІКАЦІЇ

1.1 Тексти спеціального призначення

В наш час актуальною лінгвістичною проблемою є дослідження механізмів функціонування мови в різних сферах спілкування. Спеціальні обмежені підмови займають особливе місце поміж безлічі мовних підсистем, адже їх спеціальні тексти являють собою засіб спілкування кожної з певних сфер людської діяльності [53, с. 37].

1.2 Офіційно-діловий стиль мовлення

Не існує єдиної загальноприйнятої системи виокремлення функціональних стилів, тому що різні вчені класифікують стилі на основі різних ознак: а) за засобом вираження (розмовний, книжковий); б) за тематикою повідомлення (мова науково-технічної літератури, мова юридичних документів, мова газетних повідомлень тощо); в) за ставленням мовця до слухача, або того, хто пише, до читача (суворо-офіційний, офіційний, нейтральний, фамільярний) [56, с. 15; 20, с. 21].

Додаток Г

Подання графічного матеріалу

Процес інтерпретації, як вважає цей вчений, можна схематично представити у такому вигляді (див. Рис. 1.1):

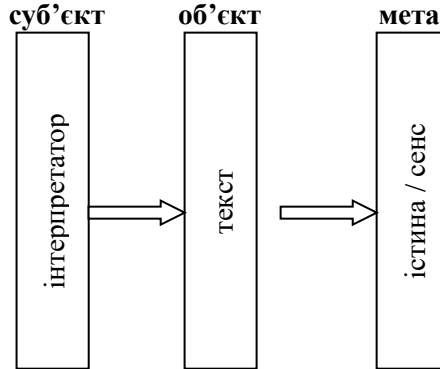

Рис. 1.1 Кореляція структурних компонентів процесу інтерпретації

Загальний підрахунок випадків активації цього концепту можна узагальнити таким чином:

Табл. 3.7

Складові макроконцепту "FLORA" та частотність їх активації в романах

Концепт	WH (Fr)	TWH (Fr)	Sh (Fr)
BUSH	2,2	4,4	1,4
FLOWER	6,5	6,7	12,1
HERBAGE	5,9	3,6	5,3
TREE	27,5	19,2	19,5
УСЬОГО	42,1	33,9	38,3

Надані вище результати (див. Табл. 3.7) демонструють визначну частотність випадків активації певних концептів, наприклад, "FLOWER" у романі

Додаток Ж**Приклад оформлення глосарію до курсового проекту**

№	Термін	Тлумачення	Приклад	Переклад
1.	metal	a hard, usually shiny substance such as iron, gold, or steel	<i>a small black metal box</i>	метал